

B. Osobitná časť

K čl. I (zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)

K § 293fb a § 293fc

V odseku 1 sa navrhuje ustanoviť, aby sa nemocenské, na ktoré vznikol nárok z dôvodu nariadenia karanténneho opatrenia alebo izolácie pred skončením krízovej situácie a ak nárok trvá aj ku dňu jej skončenia, poskytovalo za podmienok uvedených v § 293er ods. 1 a 2 (pandemické nemocenské) aj po skončení krízovej situácie. Zamestnancovi, ktorému vznikne dočasná pracovná neschopnosť (ďalej len „DPN“) napr. deň pred skončením krízovej situácie, by tak napriek jej skončeniu trval nárok na nemocenské vyplácané Sociálnou poisťovňou (štandardne za prvých 10 dní DPN patrí zamestnancovi nárok na náhradu príjmu pri DPN podľa zákona č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorú poskytuje zamestnávateľ) vo výške 55 % denného vymeriavacieho základu (štandardne sa nemocenské prvé tri dni trvania poskytuje vo výške 25 % denného vymeriavacieho základu).

V odseku 2 sa navrhuje, aby sa vo vzťahu k dieťaťu do dovŕšenia jedenásteho roku veku, alebo do dovŕšenia osemnásteho roku veku v prípade dieťaťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, predškolské zariadenie alebo škola, ktorú dieťa navštevuje a ktoré bolo rozhodnutím príslušného orgánu uzavreté, považovalo po ich otvorení 1. júna 2020 i naďalej za uzavreté, ak rodičia neprejavia záujem o účasť dieťaťa na prebiehajúcom výchovno-vzdelávacom procese z dôvodu obavy o jeho zdravie alebo ak sa dieťa výchovno-vzdelávacieho procesu nemôže zúčastňovať z kapacitných dôvodov. Rovnaká fikcia sa navrhuje aj vo vzťahu k dieťaťu, ktorému sa poskytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb, ktoré bolo na základe rozhodnutia príslušného orgánu uzavreté a ktoré sa s účinnosťou od 1. júna, resp. neskôr otvára. Od 1. júna 2020 sa na základe opatrenia otvárajú zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (jasle).

Inak povedané, za obdobie, kedy dieťa nebude navštevovať predškolské zariadenie, školu alebo zariadenie sociálnych služieb aj po ich otvorení, bude patriť rodičovi dieťaťa nárok na ošetrovné, za predpokladu splnenia podmienok nároku, aj po ich otvorení. Navrhovaná právna úprava zachovania nároku na ošetrovné sa vzťahuje iba na predškolské zariadenia a školy, v ktorých bude prebiehať výchovno-vzdelávací proces, čo znamená, že za obdobie, kedy dieťa nebude navštevovať školu z dôvodu školských prázdnin, nárok na ošetrovné nepatrí.

Napriek tomu, že rozhodnutie ministra školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky z 28.5.2020 ustanovuje obdobnú fikciu zatvorenia predškolských zariadení a škôl, čo je na účely nároku na ošetrovné postačujúce, navrhuje sa fikciu ustanoviť explicitne aj v zákone o sociálnom poistení. Vzhľadom na potrebu úpravy nároku na ošetrovné po otvorení zariadení sociálnych služieb sa teda v záujme jednotnej právnej úpravy a rovnakej právnej kvality nároku na ošetrovné navrhuje explicitne upraviť aj nárok na ošetrovné po otvorení predškolských zariadení a škôl.

Vzhľadom na postupné otváranie zariadení sociálnych služieb sa v odseku 3 navrhuje rovnakú fikciu ako v odseku 2 uplatniť aj vo vzťahu k osobám, ktorým sa v zariadeniach sociálnych služieb poskytuje sociálna služba ambulantnou formou alebo pobytovou formou. V prípade otvorenia týchto zariadení, nárok na ošetrovné vznikne alebo bude trvať tým

poistencom, ktorí sa starajú o príbuzného v priamom rade, súrodenca, manžela, manželku alebo rodiča manžela alebo manželky, ktorému sa poskytuje sociálna služba v zariadení sociálnych služieb ambulantnou alebo pobytovou formou, ktoré bolo na základe rozhodnutia príslušného orgánu uzavreté, ak táto osoba resp. jej zákonný zástupca po otvorení zariadenia nevyužije poskytovanú sociálnu službu zo subjektívnych dôvodov (obava o zdravie) alebo ak osobe nie je možné poskytovať sociálnu službu z objektívnych dôvodov (kapacitné možnosti zariadenia).

V odseku 4 sa navrhuje, aby poistencovi, ktorý by v čase krízovej situácie splnil podmienky nároku na ošetrovné podľa navrhovanej právnej úpravy pred jej účinnosťou, bolo ošetrovné vyplatené aj za toto obdobie.

Na účely overenia splnenia podmienok nároku na ošetrovné sa v odseku 5 a 6 ustanovuje povinnosť okresným úradom v sídle kraja a poskytovateľom sociálnych služieb poskytovať Sociálnej poisťovni údaje o deťoch zúčastnených na prebiehajúcom výchovno-vzdelávacom procese a o osobách, ktorým sa poskytovala sociálna služba. Údaje v rozsahu a spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou sú okresné úrady v sídle kraja a poskytovatelia sociálnych služieb povinní poskytnúť za predchádzajúci mesiac vždy do 10. dňa kalendárneho mesiaca. Navrhuje sa, aby údaje, ktoré poskytujú okresné úrady, už nemuseli poskytovať predškolské zariadenia Sociálnej poisťovni podľa § 293er ods. 7 a 9.

V § 293fc sa navrhuje, aby z dôvodu vyplácania ošetrovného poistencovi, ktorému vznikol nárok na ošetrovné pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, ak tento nárok zanikol v čase krízovej situácie pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a potreba ošetrovania alebo starostlivosti podľa § 293er ods. 3 trvá aj po nadobudnutí účinnosti tohto zákona aj za obdobie pred účinnosťou tohto zákona, sa zamestnancovi, povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe počas ošetrovania/starostlivosti podľa § 293fb ods. 4 neprerušovalo poistenie štandardne od 11. dňa potreby ošetrovania/starostlivosti. V tomto kontexte sa tiež navrhuje, aby zamestnanec, povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba, dobrovoľne nemocensky poistená osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba a dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti bola počas celej doby ošetrovania/starostlivosti podľa § 293er ods. 3 oslobodená od platenia poistného.

K čl. II (Zákonník práce)

Prechodné ustanovenie sa navrhuje za účelom udržania pracovných miest a predchádzania nárastu nezamestnanosti v dôsledku krízy spôsobenej šírením ochorenia CoVid-19. Na základe podnetov od zamestnávateľov, predovšetkým z automobilového priemyslu, za skupinu zamestnancov obzvlášť ohrozenú prepúšťaním (nepredĺžením zmluvy na neurčitý čas) možno považovať zamestnancov s pracovným pomerom na dobu určitú, ktorých pracovný pomer skončí v najbližšej dobe a jeho predĺženie nie je možné z dôvodov podľa § 48 ods. 2 Zákonníka práce. Rovnako sa to týka zamestnancov, ktorých pracovný pomer na dobu určitú sa skončil v čase vyhlásenej mimoriadnej situácie, núdzového stavu a už nebol predĺžený. Zamestnávatelia v podnetoch uvádzali, že si v týchto ekonomicky náročných časoch nemôžu dovoliť zamestnať týchto zamestnancov na dobu neurčitú a z toho dôvodu budú nútení ich prepustiť. Tomuto sa je možné podľa zamestnávateľov vyhnúť legislatívnou úpravou, ktorá počas mimoriadnej situácie a núdzového stavu umožní predĺženie, resp. opätovné uzatvorenie takýchto pracovných pomerov o dobu najviac jedného roka.

V prípade opätovného uzatvorenia pracovného pomeru na dobu určitú sa návrh týka pracovných pomerov skončených v čase od vyhlásenia mimoriadnej situácie do dvoch mesiacoch od jej odvolania za podmienky, že opätovné dojednanie nastane v čase medzi nadobudnutím účinnosti tohto zákona a dvoch mesiacov po odvolaní mimoriadnej situácie. V prípade predĺženia pracovného pomeru na dobu určitú sa to týka pracovných pomerov, ktoré sa skončia od účinnosti tejto novely do dvoch mesiacov od odvolania mimoriadnej situácie. Navrhovanou zmenou zákona nedochádza ku konvalidácii právnych úkonov urobených v rozpore s § 48 pred nadobudnutím účinnosti novely.

S cieľom zapojenia strany zástupcov zamestnancov sa navrhuje, aby sa predĺženie alebo opätovné dohodnutie pracovného pomeru na dobu určitú nad rámec rozsahu § 48 ods. 2 mohlo urobiť len ak je vopred prerokované so zástupcami zamestnancov (inak je neplatné, a teda sú vyvolané účinky podľa § 48 ods. 1, § 71 ods. 2). Cieľom je dať možnosť zástupcom zamestnancov, aby sa vopred vyjadrili, či sa dá situácia objektívne riešiť inak.

K čl. III

Vzhľadom na mimoriadnu naliehavosť sa navrhuje, aby zákon nadobudol účinnosť už dňom vyhlásenia.